

Japó i l'atractiu mercat càrnic

La carn **Kagoshima wagyu** del Japó es ven a Austràlia per quasi 283 dòlars per quilogram, el doble que altres tipus. Tanmateix, quan una botiga té existències, s'acaben ràpidament; és el Rolls-Royce de la carn de boví amb molta popularitat a Austràlia però també als EUA. Els productors de carn de vedella japonesos estan observant un augment espectacular de les exportacions de wagyu que, fins hi tot, s'ha convertit en un reclam pels turistes que visiten el país.

4

Aquesta creixent demanda internacional de wagyu, que simplement significa "vaca japonesa", arriba després d'un llarg període de baixes vendes. Les exportacions a Austràlia van començar el maig per primera vegada des de 2001, quan molts països van prohibir les importacions de wagyu després del descobriment de la malaltia de les vaques boges, una infecció cerebral que es creu que és transferible als humans. De manera gradual, les millorades normes de seguretat i les negociacions comercials entre el Japó i els diferents governs estrangers estan donant fruits. Wagyu és ara l'estrella creixent de la unitat d'exportació agrícola de Japó, impulsada pel Primer ministre Shinzo Abe per contrarestar el reduït mercat intern. Wagyu també és l'emblema amb el que es vol identificar l'economia japonesa: qualitat superior.

El creixement de les vendes va més enllà de l'atractiu mercat australià i inclou països com Hong Kong, Cambodja, Corea, Indonèsia o Taiwan. Aquest últim creixent a taxes de doble dígit, ja va representar al voltant d'una cinquena part de les exportacions totals de carns de Japó durant el primer semestre del 2018, que va augmentar un 37% respecte a l'any anterior a 10.8 bilions de iens (94.900.000 dòlars). El cas de la Xina, més complexa (però amb una gran fam d'aquests tipus de producte) encara està en la taula de negociació. En total, les exportacions de carn de boví a Japó superaran els 20 bilions de iens, gairebé el doble del que van ser el 2015, i l'objectiu és arribar fins els 25.000 milions de iens el 2020.

Amb tot, sota aquestes xifres de creixement, impulsades sobretot per una demanda en el que és avui la regió econòmica més dinàmica i on hi ha un major creixement demogràfic i de canvi de les dietes, amaga una profunda crisi del sector agrícola japonès. Es tracta d'una crisi derivada de l'abandonament gradual de l'activitat agrícola i ramadera al Japó, encara molt marcada per la tradició familiar i l'orientació a produir productes d'altíssima qualitat, uns pilars exigents que molts joves no estan disposats a assumir com a propis; més en l'elaboració d'un producte tant exigent com la carn de wagyu que exigeix dedicació tot l'any.

L'illa sud de Kyushu és un dels centres de reproducció wagyu més grans de Japó. Tanmateix, no sabem fins quan durarà: més de la meitat dels agricultors de la regió tenen 70 anys o més, i el 80% d'ells no tenen un successor. La disminució de la població wagyu ha provocat que el preu dels vedells augmenti deu vegades des de 1965 fins a 2016, fins a 750.860 iens per cap. Tot i que els preus actuals permeten als agricultors guanyar-se una vida digna, la generació més jove ha donat la volta a una vida que els demana viure al camp. Els vedells es crien durant uns nou mesos i després es van subhastant als agricultors de tot el país, que els crien en alimentadores durant 20 mesos més. Els alts preus dels vedells han fet que la vida sigui cada vegada més difícil per aquests tipus d'agricultors. Si bé és cert que les exportacions creixen, per a la majoria, el mercat intern representa el gruix de les seves vendes i hi ha poc marge per créixer.

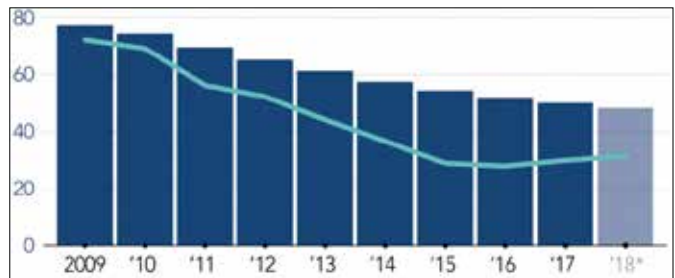
Després de la liberalització del Japó de les importacions de carn de boví el 1991, els agricultors van començar a centrar-se en productes de gamma alta per sobreviure a la competència amb carns barates procedents dels Estats Units i Austràlia. El Japó va identificar quatre races com wagyu i va començar una recerca del perfecte embotellament: el greix intramuscular que dona a Wagyu la seva textura sedosa, una mètrica clau per determinar el preu. Però és tracta d'una indústria dissenyada per defensar-se de la competència estrangera no per impulsar les exportacions. És per això que avui el repte és doble: aconseguir no perdre la producció per manca d'agricultors al territori (una derivada de l'envelliment), per un costat; i, per l'altre costat, desenvolupar una cadena de distribució eficaç i amb els estàndards internacionals per poder distribuir per la resta d'un continent on la demanda de carn no para de créixer.

El mercat de la carn a tota la regió d'Àsia-Pacífic és del tot dinàmic. L'espai que no cobreix la indústria càrnia i ramadera japonesa l'està començant a cobrir noves explotacions a Austràlia i Nova Zelanda que, cada cop més, s'estan constituint com a veritables fàbriques agrícoles per el conjunt de la regió. Malgrat que Japó no exporta wagyu, sí semen o embrions en viu als mercats d'ultramar. Però durant la dècada de 1970, alguns van ser enviats als EUA amb finalitats de recerca. Aquest és l'origen que explica el fet que en els darrers anys hem vist com algunes poques granges australianes començaven a desenvolupar aquest tipus tan especial de carn. Els vedells que després d'haver estat criats amb una dieta basada en l'ordi en un canal d'alimentació d'estil japonès, les vaques s'enviaran a Sydney per al seu processament i es vendran a alguns dels millors restaurants del món. Tot el procés dura més de dos anys i mig.

Un nombre creixent d'agricultors australians busquen imitar el seu èxit barrejant els seus ramats amb l'ADN wagyu, i alguns dels principals empresaris del país també comencen a entrar en el projecte. En 2016, Blackmore va completar una de les seves majors transaccions: una venda de més de 1.000 bovins a Gina Rinehart, el magnat de la mineria i l'empresari més ric d'Austràlia, segons la revista nord-americana Forbes. Es diu que busca servir clients rics a la Xina, un mercat que encara prohibeix les importacions de Japó. Peter Gilmour, president de l'Associació Australiana de Wagyu, afirma que el seu país té una sèrie d'avantatges sobre Japó.

La terra a Japó és més cara, les explotacions tendeixen a ser molt petites i tenen uns nivells de personal bastant intensos a causa de la cura intensiva que requereix el seu wagyu. A més, la major part dels pinsos s'han d'importar d'Austràlia i els EUA. Aquest és un altre cost afegit. Una vegada inassolible per a la majoria dels asiàtics, la carn de boví cada vegada és més demandada a mesura que la regió creix més

Evolució de les explotacions ramaderes al Japó

Font: *Ministeri d'Agricultura del Japó.*
En blau: *número d'explotacions (en milers);*
línia clara: *número de caps de bestiar (en milions).*

rica. Les importacions de carn de boví a la Xina van pujar de només 23.000 tones el 2009 a un projecte de 1.02 milions de tones aquest any, segons el Departament d'Agricultura dels EUA. Tot i així, el consum per càpita és només de 4,1 kg, menys d'un sisè dels EUA. Hong Kong també ha doblat les importacions, mentre que nous consumidors com Tailàndia i Malàisia estan sorgint.

Prop de 24.000 tones de wagyu es van produir a Austràlia el 2016, segons l'Associació Australiana de Wagyu, amb un 85-90% d'anar al mercat d'exportació. Nova Zelanda, va importar la genètica wagyu dels Estats Units i Austràlia i ara augmenta uns 3.000 wagyu mestissos a la ciutat portuària del nord de Napier.

Al marge dels detalls en el desenvolupament del mercat càrnic japonès i les seves implicacions amb altres països permet extreure alguns missatges de valor. Una primera advertència és sobre el cost, massa vegades silenciós, que suposa el despoblament rural i l'abandonament generalitzat del territori. Per països com Japó, rics en recursos agrícoles —en aquest cas amb un fort capital acumulat en el sector càrnic—, que no dir d'Espanya, suposa abandonar un sector que, si se li permet, és i serà extraordinàriament atractiu en tant en quan té una demanda que està projectada que creixi en un 70% fins al 2050, especialment concentrada en el continent asiàtic. En segon lloc, la importància de mirar els mercats globals. El proteccionisme japonès, que va determinar la política agrícola durant anys, va afavorir la consolidació d'un sector més aviat fràgil i amb una estructura poc competitiva en comparació a altres països. A la llarga, els mercats s'obren camí i les oportunitats són per a aquelles economies més musculades i preparades. Països com Austràlia o Nova Zelanda, que des de finals dels 70 van abandonar qualsevol tipus d'ajuda o subvenció i van tractar l'agricultura com un sector econòmic, són avui els que estan aprofitant les atractives oportunitats que s'obren a l'hora d'alimentar un continent que suma 4.000 milions de persones i que creix a taxes superiors als 6%.